

sb. z. a n. bylo by zbytečným a zbytečná ustanovení nelze u zákonodárce předpokládati. Nelze ovšem upříti, že výrazem »další« jest nepřipustnost dovolacího rekursu přesněji vyslovena než rčením »jiný«, leč užil-li zákon čís. 130/22 sb. z. a n. v Šu 24 výrazu »další«, nasvědčuje tato okolnost jenom tomu, že zákonodárce, který do zákona toho pojal Š 24 jako předpis nový, v tomto paragrafu se vyjádřil přesněji, jak tomu bylo již v Š-u 3 (2) nařízení ze dne 9. února 1919, čís. 62 sb. z. a n., nikterak z toho však neplyne, že výrazem »jiný« měl býti označen »druh opravného prostředku«, rozdílný od stížnosti. Jelikož tedy ustanovením Šu 4 (5) zákona čís. 130/22 sb. z. a n. »jiný opravný prostředek jest vyloučen,« bylo vysloveno, že sborový soud první stolice rozhoduje o stížnosti s platností konečnou, a že tedy každý další opravný prostředek do jeho usnesení jest nepřipustným, byla právem dovolací stížnosti proti tomuto odmítavému usnesení vyhověno.

Čís. 2396.

Uplatňuje-li odvolatel nesprávné právní posouzení věci, jest na odvolacím soudu, dospěje-li k právnímu názoru, odchylnému od názoru prvního soudu, by zařídil vše, čeho se svého hlediska potřebuje k rozsouzení sporu, by tedy po případě použil Šu 496 čís. 3 c. ř. s., i když odvolací návrh zněl jen na změnu rozsudku.

Uplatní-li se na vzájem pohledávky, hodící se ku započtení, jsou započtením vyrovnány s účinkem od doby, kdy se střetly, a nevádí, že některé z nich se po té promlčely (na př. z důvodu Šu 71 (1) žel. dopr. ř.).

(Rozh. ze dne 20. března 1923, R I 269 23.)

Žalující firma domáhala se v roce 1922 na žalovaném železničním eráru vrácení přeplatku dopravného za zboží podle dopravních smluv z října a listopadu 1919. Žalovaný erár namítl navzájem pohledávku na nedoplatek dopravného za zboží podle dopravní smlouvy z prosince 1919. Procesní soud první stolice vyhověl žalobě, a neuznal pohledávky navzájem, maje za to, že jest vzhledem k ustanovení Šu 71 (1) žel. dopr. ř. promlčena. Do rozsudku podáno stranou žalovanou včas odvolání, v němž uplatněno jako důvod odvolací nesprávné posouzení věci po stránce právní. Návrh odvolací zněl, by napadený rozsudek byl změněn a žaloba byla zamítnuta. **O d v o l a c í s o u d** zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. **D ů v o d y:** Z ustanovení Šu 1438 obč. zák., dle něhož vzájemné pohledávky, pokud se kryjí, zanikají započtením, nutně vyplývá, že promlčení jedné z těchto pohledávek, později nastalé, nemůže překážeti kompensaci obou vzájemných nároků, jestliže nároky ty byly již existentní v době, kdy promlčení ještě nenastalo. Kompensace těchto nároků působí sama sebou vzájemné zrušení jich — pokud se kryjí — a zanikají oba tím okamžikem, kdy jsou způsobilé ke kompensaci, takže pozdější promlčení některého z nich nepřichází již v úvahu. Tak tomu jest i v tomto případě, neboť vzájemné pohledávky, o něž jde, vznikly v době od října do prosince 1919, kdy

o promlčení některé z nich řeči býti nemohlo. Soud první stolice, vycházející z mylného názoru, že promlčením pohledávky žalované strany, jež mohlo nastati teprve v prosinci 1920 — k započtení dojiti nemohlo, nepustil se vůbec v jednání o pravosti započtením namítané pohledávky, které žalobkyně nedoznala. Tím se stalo, že nebyla v první stolici vůbec vzata na přetřes okolnost, kterou odvolací soud pokládá za rozhodnou (§ 496 čís. 3 c. ř. s.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Žalovaná strana, uznávši oprávněnost žalobního nároku, namítala proti němu započtením vzájemný nárok téže výše. Prvý soud pokládal tento vzájemný nárok za promlčený, započtení tedy za nepřípustné, a proto, nepřihlížeje ke vzájemnému nároku, uznal dle žaloby. Náзор prvního soudu, že se namítaná vzájemná pohledávka pro promlčení nehodí ku započtení, napadala žalovaná strana v odvolacím spisu jako právně mylný, a vycházejíc z předpokladu, že žalobní nárok — až na promlčení — není sporným, učinila odvolací návrh, aby rozsudek prvního soudu byl změněn a žaloba byla zamítnuta. Tento odvolací návrh hovořel předpisu Šu 467 čís. 3 c. ř. s., neboť, byl-li správným předpoklad žalované strany, že žalobkyně — až na promlčení — uznala žalobní nárok, a nevadilo-li započtení promlčení vzájemného nároku, nemohl odvolací soud rozhodnouti jinak, než že se rozsudek prvního soudu změní a žaloba zamítá. Byl sice v žalobě, která při ústním jednání byla přednesena, nárok eráru na zaplacení doplatku označen jako domnělý, ale dle protokolu o ústním jednání po přednesu zástupce žalované strany, jenž, vyličiv, jak vznikl vzájemný nárok, a nabídnuv o tom důkazy, popřel promlčení nároku započtením namítaného a dovozoval, že i promlčený nárok lze započtením namítati, zástupce žalobkyně pouze prohlásil, že popírá toto tvrzení a trvá na žalobě. Z toho není zřejmé patrné, zda zástupce žalobkyně při ústním jednání — kromě promlčení — namítal něco proti vzájemnému nároku čili nic; doslov protokolu dopouští ten i onen výklad, a proto nelze žalovanému eráru vytýkati nedostatek procesuíální obezřetnosti, když neučinil zvlášť odvolacího návrhu na zrušení napadeného rozsudku pro případ, jím ani nepředpokládaný, že vzájemný nárok byl popřen také z důvodů věcných. Ostatně jest uznáváno, že, uplatňuje-li odvolatel v odvolání nesprávnost právního posouzení věci, domáhaje se toho, by odvolací soud se přiklonil k odchylnému právnímu názoru, jest v tom zahrnuto již také žádání, by odvolací soud zařídil vše, čeho jest s hlediska tohoto odchylného právního nazírání potřebí k rozsouzení sporu, tudíž i použil Šu 496 čís. 3 c. ř. s., pročez i v tomto vyjimečném případě stačí odvolací návrh na z m ě n u rozsudku také k tomu, by odvolací soud, nemoha přímo vysloviti změny napadeného rozsudku, ač uzná uplatňovaný odvolací důvod nesprávného právního posouzení, z r u š í l rozsudek prvního soudu a vrátil věc do první stolice (Hora, Odvolání, str. 195/196). Žalobkyně má tím méně příčiny k formální výtce, když ani návrh jejího rekursu není formálně bezvadný, neboť kdyby byl rekurs shledán opodstatněným, mo-

hlo by býti toliko vysloveno, že se zrušuje usnesení odvolacího soudu a ukládá se mu, by, nehledě k uvedenému důvodu zrušovacímu, rozhodl o odvolání žalované strany, nikdy však uznáno, že se odvolání zamítá, po případě rozsudek prvního soudu potvrzuje. Pakliže odvolací soud neschválil právního názoru prvního soudu, že se namítaný vzájemný nárok pro nastalé promlčení nehodí k započtení, zároveň však nepokládal za to, že žalobkyně — nehledíc k promlčení — uznala vzájemný nárok, nemohl jinak, než zrušiti rozsudek prvního soudu a vrátiti věc do první stolice k jednání a rozsouzení (§ 496 čís. 3 c. ř. s.). Formální výtky stěžovatelky tedy neobstojí. Rekurs není však odůvodněn ani ve věci samé. V té příčině se dovolací soud plně přidává k názoru odvolacího soudu, shodujícimu se s naukou a novější judikaturou, že, střetnou-li se navzájem pohledávky, naznačené v §u 1438 obč. zák., nastává právo ke započtení s účinkem ex tunc, t. j. v tom okamžiku, kdy se pohledávky střetly, a tudíž nevadí pozdější promlčení některé z nich. A ježto jest nesporno, že žalobní nárok vznikl v říjnu a listopadu 1919, vzájemný nárok pak v lednu 1920, jsou tu — předpokládajíc pravost vzájemného nároku — podmínky započtení přes to, že vzájemný nárok byl uplatněn pokud se týče započtením namítán teprve po uplynutí promlčecí lhůty §u 71 (1) žel. dopr. ř. Správnost tohoto názoru vyplývá právě v tomto případě z úvahy, že ustanovení §§ 61 (5) a 91 (3) žel. dopr. ř. ze dne 10. prosince 1892, čís. 207 ř. zák., kteráž ovšem vylučovala uplatnění takového promlčeného nároku vzájemnou žalobou a námitkou, nebyla více pojata do žel. dopr. ř. ze dne 11. listopadu 1909 čís. 172 ř. zák., aniž do nynějšího železničního dopravního řádu ze dne 13. května 1921, čís. 203 sb. z. a n. (To patrně přehlíží Eger, pokud ve své knize »Die Eisenbahn-Verkehrsordnung« III. vydání na str. 338 v pozn. 339 zcela všeobecně tvrdí, že krátká promlčecí lhůta platí nejen při nárocích, které žalobou, nýbrž i při nárocích, které vzájemnou žalobou nebo námitkou se uplatňují. Proti tomu Rinaldini, »Eisenbahn-Betriebsreglement« str. 262.) S tohoto hlediska nelze přiznati právního významu poukazu k ustanovení §u 70 (1) žel. dopr. ř., že, kdo povinen jest doplatiti, má bezodkladně býti zpraven, — a důsledkům z toho odvozovaným.

Čís. 2397.

Zákon o úrazovém pojištění dělnickém ze dne 28. prosince 1887, čís. 1 ř. zák. na rok 1888.

»Podnikovým« jest úraz, utrpěl-li jej dělník při provozování podniku a je-li v příčinné souvislosti s tímto provozováním nebo s nebezpečím s ním spojeným.

(Rozh. ze dne 20. března 1923, Rv I 1138/22.)

Žalobkyni, tovární dělnici, udělalo se při práci v továrně žalovaného nevolno, upadla a poranila se. Lékař zjistil záchvat epileptický nebo hysterioepileptický. Žaloba na podnikatele o náhradu škody, ježto neohlásil včas úraz u politického úřadu, byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c e. N e j v y š š í m s o u d e m z těchto